

Motion till riksdagen 2025/26:3420

av **Katarina Luhr m.fl. (MP)**

En prioriteringsordning för nödvattenförsörjning vid kris och krig

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell prioriteringsordning för nödvattenförsörjning i händelse av kris, krig eller hybridhot, som tar hänsyn till geografiska, geologiska och regionala förutsättningar för vattenförsörjningen, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell prioriteringsordning av nödvattenförsörjning bör tas fram i samråd med berörda myndigheter såsom Livsmedelsverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)/Myndigheten för civilt försvar, Försvarmakten samt de kommuner som ansvarar för den lokala vattenförsörjningen i krissituationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstifta om att alla kommuner ska anta en nödvattenförsörjningsplan med en prioriteringsordning baserat på den nationella prioriteringsordningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att en prioriteringsordning beaktar både lokala och regionala behov, så att omfördelning sker effektivt, exempelvis mellan områden med överskott och områden med brist och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vid allvarliga kriser, krig eller hybridhot är det av yttersta vikt att det finns tillgång till nödvatten. Det är kommunen som har det övergripande ansvaret för planeringen av nödvattenförsörjning i sitt geografiska område. Dricksvattenleverantören ansvarar för att skyndsamt tillhandahålla nödvatten enligt kommunens plan för nödvattenförsörjning.

Det finns idag ingen lagstiftning som reglerar hur dricksvatten ska prioriteras. Detta leder till osäkerhet och risk för en ineffektiv fördelning av vattenresurser och att såväl samhällsviktiga funktioner som den lokala befolkningens grundläggande behov inte tillgodoses på ett bra sätt. Men det går att skapa ett prioriteringsunderlag för nödvattenförsörjning genom att på ett systematiskt sätt beskriva påverkan på olika verksamheter vid en dricksvattenstörning och ställa detta i relation till verksamhetens betydelse för människor och samhälle. Därför anser vi att det krävs lagstiftning om att den ansvariga kommunen ska anta en nödvattenförsörjningsplan med en prioriteringsordning. Vi anser också att det behövs en nationell prioriteringsordning för nödvattenförsörjning som kommunerna ska arbeta efter när de tar fram sin egna plan. Denna prioriteringsordning behöver tas fram med stöd av flera berörda myndigheter såsom Livsmedelsverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)/Myndigheten för civilt försvar, Försvarsmakten samt de kommuner som ansvarar för den lokala vattenförsörjningen i kris-situationer.

Vattenförsörjningen i Sverige påverkas av både geografiska och geologiska förutsättningar. Regionala skillnader i bland annat grundvattennivåer, markens genomsläpplighet och befolkningstäthet innebär att en nationell prioriteringsordning inte bara måste vara tydlig, utan också kunna anpassas efter lokala behov. En sådan ordning bör reglera hur nödvatten fördelas mellan kommuner, regioner och län samt säkerställa att områden med överskott bidrar till de delar som drabbas av brist. Vidare måste säkerställandet av nödvattenförsörjning omfatta skydd mot både fysiskt sabotage – såsom skador på ledningar, pumpar och reningsverk – och cyberattacker mot de digitala system som styr vattenförsörjningen. Därtill behöver även risken för bakterieinfektioner och föroreningar som påverkar vattenkvaliteten beaktas. Därför är det nödvändigt att en nationell strategi inkluderar både fysiska och digitala säkerhetsåtgärder men samtidigt ger en flexibilitet för de kommuner och regioner som ska basera sin nödvattenplanering på den nationella prioriteringsordningen. Genom att därefter ställa krav på att alla kommuner antar en prioriteringsordning för nödvattenförsörjning som tar hänsyn till dessa faktorer kan Sverige säkerställa att såväl samhällsviktiga funktioner som den lokala befolkningen får den vattenresurstillgång de behöver i krissituationer.

Katarina Luhr (MP)

Emma Nohrén (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Linus Lakso (MP)

Emma Berginger (MP)

Rebecka Le Moine (MP)